

Warszawa, dn. 11.05.2017 r.

Pan
Jarosław Gowin
Wicepremier,
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Pan
Prof. dr hab. Jerzy Duszyński
Prezes Polskiej Akademii Nauk

Szanowni Panowie,

kszałt obecnej dyskusji dotyczącej zmian w PAN nie w pełni umożliwia przedstawienie stanowisk Dyrekcji i Rad Instytutów PAN. Instytuty są w głównej mierze twórcami sukcesów PAN. Uznajemy zatem, że mamy prawo zabrać głos w dyskusji, że nasz głos powinien być usłyszany.

Zmiany w PAN nie są nowością. Być może ta zasadnicza przyszła po 1989 roku, kiedy Instytuty uzyskały osobowość prawną i niezależność finansową, i zaczęły ponosić związaną z tym odpowiedzialność. W rezultacie, w ostatnich dwóch dekadach następowały zmiany, w każdym Instytucie inne, które dostosowywały działania Instytutów do szybko zmieniających się aspektów rzeczywistości: naukowego, finansowego, prawnego, demograficznego. Podejmowanie decyzji na szczeblu małych jednostek daje dużo większą elastyczność, lepsze rozpoznanie potrzeb i realiów, lepszą wiedzę merytoryczną.

Jesteśmy zdania że scentralizowanie administracji rodzi wiele problemów. Uważamy, że rozwiązania przyjęte w PAN nie tylko ułatwiają życie, ale też pozwalają wprowadzić w proces zarządzania Instytutami dużo zdrowego rozsądku. Zachowanie niezależności finansowej i prawnej uważamy za warunek bezwzględnie konieczny, by Instytuty mogły kontynuować wartościowe formy swojej działalności wypracowane przez ostatnie dziesięciolecia.

Misją Instytutów PAN jest uprawianie nauki na najwyższym poziomie. Jest szereg działań, które nie stoją w bezpośredniej sprzeczności z działalnością dydaktyczną, ale którym, jak widać z praktyki życia uniwersyteckiego, sztywny rytm dyktowany dydaktyką nie pomaga: zatrudnienia podoktorskie, możliwość zapraszania gości poza terminami wyznaczanymi przez kalendarz roku akademickiego, intensywna współpraca międzynarodowa, mobilność uczonych. Żadna z tych form działania nie zyska na jakości przez nazwanie Instytutów PAN Uniwersytetem. Wszystkie są beneficjentami obecnych rozwiązań organizacyjnych.

Instytuty PAN nie są pustynią dydaktyczną. Mimo trudności w finansowaniu studiów doktoranckich, studia takie są prowadzone. Organizacja studiów doktoranckich zależy od specyfiki instytutu i potrzeb doktorantów: inna jest w instytutach teoretycznych, gdzie priorytetem jest mobilność i korzystanie z zasobów całego środowiska, inna w instytutach eksperymentalnych, gdzie priorytetem jest praca laboratoryjna. Lektura list laureatów nagród dla bardzo młodych naukowców czy grantów przez nich zdobytych dowodzi, że studia te prowadzone są dobrze.

Nie widzimy uzasadnienia dla idei powołania nowego uniwersytetu na bazie Instytutów PAN. Oczywiście istnieją pola, na których wprowadzenie zmian musi odbyć się na poziomie znacznie wyższym niż poziom Instytutów. Jedną z możliwości, w której widzimy bardzo duży potencjał jest stworzenie mechanizmów do tworzenia konsorcjów składających się z Instytutów PAN, Wydziałów wyższych uczelni, być może innych jednostek. Takie konsorcja, lub inne formy działalności środowiskowej prowadzące do większej integracji i pełniejszego wykorzystania potencjału mogłyby być miejscem do prowadzenia, zarówno wspólnych badań naukowych, jak wspólnego kształcenia doktorantów.

Zabierając głos w dyskusji nad kształtem przyszłej Konstytucji dla Nauki opowiadamy się za poszukiwaniem takich form organizacji badań, które będą korzystać z autonomii Instytutów PAN – wartości dobrze służącej rozwojowi polskiej nauki.

Do wiadomości:

Prof. dr hab. Piotr Zielenkiewicz
Przewodniczący Rady Dyrektorów
Instytutów Naukowych PAN

Lista 15 sygnatariuszy listu do Wicepremiera, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Pana Jarosława Gowina i do Prezesa PAN, prof. dr hab. Jerzego Duszyńskiego

1. prof. dr hab. Jerzy Dzik, Dyrektor Instytutu Paleobiologii im. Romana Kozłowskiego PAN,
2. prof. dr hab. Sławomir Jarosz, Dyrektor Instytutu Chemii Organicznej PAN,
3. prof. dr hab. Marek Jeżabek, Dyrektor Instytutu Fizyki Jądrowej PAN im. Henryka Niewodniczańskiego,
4. prof. dr hab. Andrzej Jeżowski, Dyrektor Instytutu Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych im. Włodzimierza Trzebiatowskiego PAN,
5. prof. dr hab. inż. Jacek Koronacki, Dyrektor Instytutu Podstaw Informatyki PAN,
6. dr hab. Lech Mankiewicz, Dyrektor Centrum Fizyki Teoretycznej PAN,
7. prof. dr hab. Marcin Opałło, Dyrektor Instytutu Chemii Fizycznej PAN,
8. prof. dr hab. Feliks Przytycki, Dyrektor Instytutu Matematycznego PAN,
9. prof. dr hab. Roman Puźniak, Dyrektor Instytutu Fizyki PAN,
10. prof. dr hab. Mikołaj Sokołowski, Dyrektor Instytutu Badań Literackich PAN,
11. prof. dr hab. Iwona Stanisławska, Dyrektor Centrum Badań Kosmicznych PAN,
12. prof. dr hab. Adam Szewczyk, Dyrektor Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN,
13. prof. dr hab. Małgorzata Witko, Dyrektor Instytutu Katalizy i Fizykochemii Powierzchni im. Jerzego Habera PAN,
14. prof. dr hab. Piotr Zielenkiewicz, Dyrektor Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN,
15. prof. dr hab. Anna Zielińska, Dyrektor Instytutu Sławistyki PAN,